

Aan de leden van Provinciale Staten
De heer L. van der Laan
De heer D. Zwart

Datum : 24 november 2021
Documentnr. : 2021-099034
Dossiernummer : K31864
Behandeld door : D. Meijering-Klaren
Telefoonnr. : (050) 3164273
Antwoord op : Uw brief d.d. 20 oktober 2021
Bijlage : -
Onderwerp : Schriftelijke vragen gemeentelijke herindeling Groningen,
Haren en Ten Boer

Geachte heer Van der Laan,
Geachte heer Zwart,

In uw brief van 20 oktober 2021 stelt u ons 27 vragen over de gemeentelijke herindeling van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer. De beantwoording van deze vragen treft u hieronder aan. Volledigheidshalve herhalen wij uw vragen en geven daarna ons antwoord.

Inleidende opmerkingen

De gestelde vragen geven ons aanleiding tot het maken van de volgende inleidende opmerkingen. Het overgrote deel van de vragen heeft betrekking op een meerjarig proces met een voorgeschiedenis die teruggaat tot het begin van dit millennium en is afgerond met de herindeling van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer op 1 januari 2019. Een proces waarover veel gezegd en geschreven is en schriftelijke vragen over zijn gesteld die zijn beantwoord¹, waaronder vragen van een gelijke strekking als veel van de onderhavige gestelde vragen.

De afwegingen en motiveringen, en daarmee de verantwoording van de besluiten en handelingen van ons college om te komen tot een voorstel tot herindeling van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer zijn opgenomen

---

¹ In chronologische volgorde: brief GS d.d. 5 april 2016 - Beantwoording schriftelijke vragen van R. Visser, kenmerk 2016-20.282/14/A.19, BJC; brief GS d.d. 5 april 2016 - Beantwoording schriftelijke vragen van B. Zwieters, kenmerk 2016-20.284/14/A.18, BJC; brief GS d.d. 29 maart 2017 - Beantwoording schriftelijke vragen van A.J.M. van Kesteren, kenmerk 2017-14.222/13/A.8; brief GS d.d. 18 april 2017 - Beantwoording schriftelijke vragen van A.J.M. van Kesteren en B. Zwieters, kenmerk 2017-17.928/16/A.8; brief GS d.d. 26 april 2018 - Beantwoording schriftelijke vragen van B. Zwieters, kenmerk 2018-027.404/17/A.24. Schriftelijke antwoorden zijn ook te vinden in de *Reactienota zienwijzen - Samenvoeging van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer* dat als Bijlage bij het Herindelingsadvies is vastgesteld.

Daarnaast zijn schriftelijke vragen over de herindeling van Groningen, Haren en Ten Boer beantwoord in de volgende parlementaire stukken: brief Minister BZK d.d. 13 maart 2017 - Antwoord op schriftelijke vragen van het lid Monasch, kenmerk 2017Z02722; Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II 2017/18, 34 805, nr. 6; Memorie van antwoord, Kamerstukken I, 2017/2018, 34 805, B; brief Minister BZK d.d. 1 juli 2020 - Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Krol, kenmerk 2020Z09414.

in het *Herindelingsadvies tot samenvoeging van de gemeenten Groningen en Ten Boer* (hierna: Herindelingsadvies) dat achtereenvolgens inhoudelijk en procedureel is getoetst door de Voorzieningenrechter, het Gerechtshof in hoger beroep, Provinciale Staten, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Ministerraad en de Afdeling advisering van de Raad van State. Het advies is door Provinciale Staten vastgesteld en het aan het advies ten grondslag liggende wetsvoorstel is vervolgens door beide Kamers der Staten-Generaal aangenomen. Tegen die achtergrond is het dat wij bij de beantwoording van veel van de onderhavige vragen verwijzen naar het Herindelingsadvies en de daarin opgenomen uitgevoerde onderzoeken naar de bestuurskracht en financiële positie van de voormalige gemeente Haren.

Tot slot constateren wij dat veel van de onderhavige gestelde vragen gaan over de financiële positie van de voormalige gemeenten Groningen en Haren, waarmee - naar ons oordeel ten onrechte - de indruk kan ontstaan dat het herindelingsvoorstel primair was gebaseerd op financiële gronden en overwegingen. Aan de totstandkoming van het herindelingsvoorstel hebben veel bredere afwegingen ten grondslag gelegen die uitgebreid worden beschreven en toegelicht in het Herindelingsadvies, in het bijzonder paragraaf 2.3.1 (blz. 17-21).

- 1) Om welke redenen heeft de Provincie Groningen vanaf 2012 aangestuurd op een samenvoeging van de gemeente Haren met de gemeenten Groningen en Ten Boer, terwijl zij als financieel toezichthouder op de gemeenten ervan op de hoogte was dat de gemeente Groningen er financieel slecht voor stond en wist dat de Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' in haar rapport *Grenzeloos Gunnen* ((blz. 73) had geconstateerd dat de stad Groningen tegen financiële grenzen aanloopt?

Antwoord

Kortheidshalve verwijzen wij graag naar de inleidende opmerkingen en het Herindelingsadvies. Wij nemen nadrukkelijk afstand van het door u gestelde dat "de Provincie Groningen vanaf 2012 aangestuurd [heeft] op een samenvoeging van de gemeente Haren met de gemeenten Groningen en Ten Boer".

Wat betreft de financiële positie van de voormalige gemeente Groningen beoordeelt de provincie de gemeentebegrotingen als financieel toezichthouder conform de criteria zoals opgenomen in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK). De veronderstelling in de vraag dat de voormalige gemeente Groningen "er financieel slecht voor stond" is, conform deze criteria, onjuist.

- 2) Welke rol heeft een tijdens de kabinetsformatie in 2012 door de onderhandelaars van de VVD en CDA gemaakte afspraak over de wenselijkheid van samenvoeging van de gemeente Haren met de gemeente Groningen gespeeld bij de standpuntbepaling door het toenmalige College van Gedeputeerde Staten en de daarin vertegenwoordigde coalitiepartijen PvdA, VVD, D66, ChristenUnie en GroenLinks over de bestuurlijke toekomst van de gemeente Haren?

Antwoord

Het college van Gedeputeerde Staten is niet betrokken bij de totstandkoming van een regeerakkoord en eventuele afspraken die daarbij worden gemaakt.

- 3) Om welke redenen heeft het in april 2015 aangetreden College van Gedeputeerde Staten op enig moment na 1 september 2015 gemeend zich ten aanzien van de gemeente Haren en haar burgers niet meer gebonden te hoeven achten aan zijn besluit om niet eigenstandig gebruik te maken van zijn bevoegdheid om herindelingsvoorstellen te doen, als daarvoor bij de betrokken gemeenten geen draagvlak bestaat, zoals vastgelegd in zijn brief van 1 september 2015 aan de Staten en met instemming van de Staten opgenomen in het provinciale beleidskader voor gemeentelijke herindeling?

Antwoord

Kortheidshalve verwijzen wij naar het Herindelingsadvies (blz.11-19). De brief van 1 september 2015 behelsde een nadere toelichting en uitwerking te geven van de passages over bestuurlijke organisatie en herindeling in het in 2015 gesloten coalitieakkoord 2015-2019. In de brief staat dat "*het in beginsel aan de gemeenten wordt gelaten om hun eigen keuzes te maken met betrekking tot hun bestuurlijke toekomst en voorstellen tot gemeentelijke herindeling te doen* en zij "*moeten kunnen aantonen*" dat herindelingsvoorstellen "*robuuste, bestuurskrachtige gemeenten in regionaal perspectief opleveren*". De inhoud van deze brief kon rekenen op breed draagvlak in Provinciale Staten en was - anders dan in de vraag wordt gesteld - geen aanpassing van het op 25 september 2013 door Provinciale Staten vastgestelde provinciaal Beleidskader gemeentelijke herindeling (Bijlage 1 van de *Visie op de bestuurlijke organisatie van de provincie Groningen*).

Een vergelijkbare schriftelijke vraag van de OSF-fractie in de Eerste Kamer is door de toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beantwoord, een antwoord dat wij onderschrijven.²

- 4) Hoe heeft het toenmalige College bij het nemen van zijn besluit om de gemeente Haren te dwingen tot open overleg met de gemeenten Groningen en Ten Boer, in afwijking van de afspraak in het Collegeakkoord provincie Groningen 2015-2019 om gemeenten niet te dwingen tot herindeling en het Collegebesluit van 1 september 2015 tot formalisering van deze afspraak, de belangen van de gemeente Haren en haar burgers afgewogen in het licht van:
- de rechtsplicht tot inachtneming van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel en het fair play beginsel, en
  - het voorzienbare risico dat door dit afwijken de burgers van Haren duurzaam zouden worden geconfronteerd met (forse) bezuinigingen en lastenverhogingen met ingrijpende gevolgen daarvan voor hen en hun collectieve voorzieningen?

Antwoord

- Graag verwijzen wij naar de inleidende opmerkingen. Korthedshalve verwijzen wij verder naar ons antwoord op vraag 3) en voor een toelichting op onze rolname naar het Herindelingsadvies. Gedeputeerde Staten hebben op grond van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) en het toenmalige Beleidskader gemeentelijke herindeling de bevoegdheid een Arhi-procedure te starten.
  - Graag verwijzen wij voor een toelichting op de afwegingen die zijn gemaakt naar het Herindelingsadvies. Daarbij zij gesteld dat keuzes ten aanzien van bezuinigingen en lastenontwikkeling door de gemeenteraad van de nieuwe gemeente Groningen zijn gemaakt en het beeld genuanceerder zijn dan u in uw vraagstelling schetst; zie ons antwoord op vraag 24).
- 5) Heeft het toenmalige College van Gedeputeerde Staten zijn voornemen om ten aanzien van de gemeente Haren wel eigenstandig gebruik te maken van zijn bevoegdheid om een herindelingsvoorstel te doen, vóór 30 maart 2016 kenbaar gemaakt aan of besproken met de Statenfracties van de coalitiepartijen of met alle Statenfracties? Ingeval uitsluitend de coalitiefracties werden geïnformeerd: waarom niet de andere Statenfracties, gelet op de omstandigheid dat alle Statenfracties hadden ingestemd met het in de brief van 1 september 2015 verwoorde besluit?

Antwoord

Ons besluit om een Arhi-procedure te starten met het zogeheten open overleg met de voormalige gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer is op 30 maart 2016 bij brief aan Provinciale Staten op hetzelfde moment kenbaar gemaakt.

- 6) Waarom heeft de Provincie in het herindelingsadvies geen melding gemaakt van het besluit van het College van Gedeputeerde Staten dat het niet eigenstandig gebruik zal maken van zijn bevoegdheid om herindelingsvoorstellen te doen, als daarvoor bij de betrokken gemeenten geen draagvlak bestaat, zoals vastgelegd in zijn brief van 1 september 2015 aan de Staten en met instemming van de Staten opgenomen in het provinciale beleidskader voor gemeentelijke herindeling? Heeft de Provincie zich gerealiseerd dat hierdoor de Minister van BZK, de Afdeling advisering van de Raad van State en de wetgever (regering en parlement) niet juist en onvolledig werden geïnformeerd en de belangen van de gemeente Haren en haar burgers werden geschaad?

Antwoord

Wij delen uw opvatting niet, dat sprake zou zijn geweest van het "niet juist en onvolledig" informeren van de Minister, de Afdeling advisering van de Raad van State en de wetgever, en het schaden van "de belangen van de gemeente Haren en haar burgers". Zie ons antwoord op vraag 3).

- 7) Waarom heeft de Provincie Groningen nagelaten onderzoek te (laten) doen naar het financiële perspectief van de gemeente Groningen en van het door haar gewenste Groot-Groningen, nadat de Arhi-procedure was gestart? Het was de Provincie als financieel toezichthouder immers bekend dat de gemeente Groningen ernstige structurele financiële problemen had en dat er geen goede redenen waren om aan te nemen dat een combinatie van Groningen, Haren en Ten Boer zou leiden tot een substantieel beter financieel perspectief dan dat van de stad alleen? Of had de Provincie redenen om aan te nemen dat het wel mee zou vallen met de financiën van de gemeente Groningen en, zo ja, welke?

---

² Memorie van antwoord, Kamerstukken I, 2017/2018, 34 805, B, blz. 9.

Antwoord

Graag verwijzen wij naar de inleidende opmerkingen en ons antwoord op vraag 1). Uit uw vraagstelling zou opgemaakt kunnen worden dat de herindeling tot doel zou hebben gehad "tot een substantieel beter financieel perspectief" van de gemeente Groningen te komen. Dat is niet het geval.

- 8) Getuigt het volgens het College van Gedeputeerde Staten van een zorgvuldige voorbereiding van het Herindelingsadvies dat de in vraag 7 bedoelde onderzoeken achterwege zijn gebleven en in het rapport *Verkenning gemeentelijke herindeling Groningen, Haren en Ten Boer* (2 juni 2021) over de financiële situatie van Groningen slechts één zin werd opgenomen, namelijk 'Voor Groningen geldt dat sprake is van een financieel robuuste situatie, met een stevige begroting.' en over het perspectief van de nieuwe gemeente zonder enige feitelijke onderbouwing wordt gesteld: 'De nieuwe gemeente zal financieel robuust zijn. Dit komt tot uitdrukking in de omvang van de begroting en een gezonde reservepositie (waar dat nu voor Haren en Ten Boer afzonderlijk niet geldt) en het benutten van efficiency-voordelen.'?

Graag een reactie, mede in het licht van het standpunt van de regering, zoals dit tijdens de behandeling door de Tweede Kamer van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer door minister Ollongren van BZK werd verwoord: 'Inwoners [van een op te heffen gemeente] hebben er recht op dat [zij terechtkomen in een gemeente waar] de financiën op orde zijn en zo wordt er ook naar gekeken.' en de beschouwingen in hoofdstuk 8 van het *Handboek gemeentelijke herindeling* (ministerie van BZK, maart 2014).

Antwoord

Graag verwijzen wij naar de inleidende opmerkingen en ons antwoord op vraag 1). De financiële situatie van de voormalige gemeente Groningen was nimmer aanleiding voor deze herindeling. Wij hebben tijdens de Arhi-procedure getracht zo veel mogelijk het open overleg een gesprek van de drie voormalige gemeenten onderling te laten zijn en dat te faciliteren. In het Verslag van het open overleg van 28 april 2016 kunt u nalezen hoe de afspraken over het financiële onderzoek tussen de partijen tot stand zijn gekomen.

- 9) Naar verluidt heeft het na de herindeling aangetreden College van burgemeester en wethouders van Groningen begin 2019 serieus overwogen om, gelet op de financiële situatie van de nieuwe gemeente, de artikel 12-status aan te vragen. Dat daarvoor inderdaad alle reden was, blijkt uit de BDO-BENCHMARK NEDERLANDSE GEMEENTEN 2020, waarin de resultaten van de 100.000+ gemeenten op basis van de jaarrekening 2018 zijn vergeleken. De gemeente Groningen staat onderaan de lijst met rapportcijfer 4. Zie bijlage 1. De schuld van de gemeente bedroeg op 31 december 2018, de dag vóór de herindeling, € 1.357.000.000,-.

Onderschrijft het College het oordeel van het Burgercomité Haren dat het toenmalige College van Gedeputeerde Staten de regering, en indirect, de Afdeling advisering van de Raad van State en de Tweede en Eerste Kamer bewust de financiële positie van de gemeente Groningen ten onrechte rooskleuriger voor te stellen dan die van de gemeente Haren? Graag een nadere toelichting.

Antwoord

De gemeente Groningen heeft geen aanvraag tot een artikel 12-status gedaan, noch was er vanuit het oogpunt van financieel toezicht enige aanleiding toe om aan te nemen dat de gemeente hiertoe zou overgaan. Bij het financieel toezicht worden bij de beoordeling van gemeenten geen externe onderzoeken betrokken. Bij ons antwoord op vraag 1) zijn wij ingegaan op de criteria die wij moeten hanteren bij het financieel toezicht. Wij onderschrijven het oordeel van het Burgercomité Haren dan ook niet.

- 10) Kan het College van Gedeputeerde Staten toelichten waarom, in aanvulling op een in 2014 verricht financieel onderzoek door Berenschot in opdracht van de gemeente Haren, de Provincie in 2016 nog vier rapporten over de financiën van Haren nodig achtte, terwijl geen enkel onderzoek nodig werd geacht naar de financiële positie van de gemeente Groningen? Dit riekt naar een bewust ongelijke en vooringenomen behandeling. Temeer omdat, zoals prof. dr. M.A. Allers in zijn rapport *Financiële positie Haren: reden tot herindeling?* (COELO, augustus 2016) constateerde, uit de brieven van de provincie uit 2014 en 2015 aan de gemeenteraad van Haren in het kader van het financiële toezicht op geen enkele wijze bleek dat de gemeente Haren in financiële problemen was of dreigde te komen. Graag een onderbouwde reactie.

Antwoord

Graag verwijzen wij naar onze antwoorden op vragen 1) en 8). Wij gaan er van uit dat u in uw vraag refereert aan de rapporten die op blz. 15 van het Herindelingsadvies worden genoemd. Op dezelfde bladzijde: "Met

uitzondering van het laatstgenoemde rapport, was de gemeente Haren (mede)opdrachtgever van deze onderzoeken. Tevens is relevant het rapport 'Financiële positie Haren: reden voor herindeling?' (29 augustus 2016) van het COELO, dat is uitgebracht in opdracht van het Burgercomité Haren." Ook het COELO-rapport is dus meegenomen in het Herindelingsadvies (zie Bijlage III). De provincie is alleen (mede-)opdrachtgever geweest van de B&A-onderzoeken, die wij zelf overigens eerder zouden willen kenschetsen als bestuurskrachtonderzoeken dan als financiële rapporten. Daarbij zij aangetekend dat het eerste B&A-onderzoek is uitgevoerd op initiatief van het college van Haren, omdat de gemeente Haren daarmee wilde aantonen zelfstandig te kunnen blijven.

- 11) Waarom heeft het toenmalige College van Gedeputeerde Staten de gemeente Haren in 2017 en 2018, in aanvulling op preventief financieel Arhi-toezicht ex artikel 21 Wet arhi, onder regulier preventief financieel toezicht geplaatst, hoewel de gemeente in beide jaren een sluitende begroting had, terwijl de gemeente Groningen niet onder regulier preventief financieel toezicht werd geplaatst, hoewel zij voor het jaar 2017 niet tijdig een (sluitende) begroting had vastgesteld? Graag een onderbouwde reactie.

Antwoord

De begrotingen van de voormalige gemeente Haren in 2017 en 2018 waren structureel en reëel in evenwicht op financiële gronden was er dan ook geen aanleiding deze gemeente onder het preventieve begrotingstoezicht te plaatsen. Voor de aanleiding om dit wel te doen verwijzen wij graag naar blz. 17 van het Herindelingsadvies. De stellingname dat de voormalige gemeente Groningen voor het jaar 2017 niet tijdig een (sluitende) begroting had vastgesteld, is onjuist. De begroting is tijdig ingediend en liet voor het begrotingsjaar 2017 een structureel en reëel saldo zien op grond waarvan de voormalige gemeente Groningen onder het repressief begrotingstoezicht is geplaatst. Ook de jaren 2019 en 2020 van de meerjarenraming lieten positieve structurele saldi zien.

- 12) Op 12 oktober 2017 werd het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer ingediend bij de Tweede Kamer. Hieruit bleek dat de regering op advies van de Afdeling advisering van de Raad van State had gekozen voor een reguliere samenvoeging waarbij ook de gemeente Groningen werd opgeheven. Volgens artikel 21 Wet arhi bracht dit mee dat de gemeente Groningen alsnog onmiddellijk door de Provincie onder preventief Arhi-toezicht diende te worden geplaatst en dat dit toezicht feitelijk diende te worden uitgeoefend. Heeft het toenmalige College zorgvuldig uitvoering gegeven aan deze wettelijke verplichting, die in dit geval strekte tot de bescherming van de burgers van de gemeenten Haren en Ten Boer tegen 'potverteren'? Zo niet, waarom niet?

Antwoord

Het preventieve toezicht op grond van de Wet arhi is bij brief van 18 oktober 2017 aan de voormalige gemeente Groningen medegedeeld. In de brief is een ingangsdatum van het Arhi-toezicht opgenomen van 13 oktober 2017, waarna dit ook voor de voormalige gemeente Groningen van kracht is geworden. Gezien de omvang van de begroting 2016 van de voormalige gemeente Groningen (€ 980 mln.) ten opzichte van de begrotingsomvang van de voormalige gemeenten Haren (€ 52,5 mln.) en Ten Boer (15,7 mln.) was er geen reden aan te nemen dat de voormalige gemeente Groningen zou gaan potverteren. Immers, na de herindeling zou de omvang van de begroting van de nieuw gevormde gemeente Groningen nagenoeg gelijk blijven en zou potverteren ten koste zijn gegaan van de eigen middelen van de nieuwe gemeente.

- 13) In het Herindelingsadvies (blz. 39) staat dat door het niet opheffen van de gemeente Groningen wordt voorkomen dat er talloze administratieve wijzigingen nodig zijn. 'Denk hierbij aan: gemeentenummer, fiscale nummers, pensioenen van medewerkers, betalingsgegevens en de verwerking daarvan in de gemeentelijke ICT-systemen en communicatie-uitingen.' Omdat de wetgever koos voor een reguliere samenvoeging dienden deze administratieve wijzigingen wel te worden uitgevoerd. Kan het College van Gedeputeerde Staten aan de hand van de toepasselijke stukken aantonen dat deze administratieve wijzigingen door de gemeente Groningen tijdig zijn uitgevoerd en wat de kosten hiervan zijn geweest?

Antwoord

De extra administratieve lasten die de reguliere samenvoeging met zich meebrachten voor de gemeente Groningen hadden betrekking op de volgende 3 hoofdcategorieën en daarbij behorende handelingen: 1) elke medewerker ontving een nieuwe arbeidsovereenkomst, 2) kosten voor de uitvoering financieel Arhi-toezicht (extra ureninzet ambtelijke organisatie, concerncontrol en griffie) en 3) kosten van administratieve aanpassingen op alle daarvoor in aanmerking komende geautomatiseerde (financiële) systemen en uitingen (waaronder ICT, applicatiebeheer, personeelsbeheer, financiën, communicatie/vormgeving, nieuw KvK- en

ABP-nummer, nieuwe fiscale nummers VPB, BTW enzovoort). Deze administratieve wijzigingen zijn tijdig uitgevoerd en de gerealiseerde totale kosten daarvan, zo geeft de gemeente Groningen bij navraag aan, bedragen in de orde van grootte van rond het genoemde bedrag van € 900,000,-.

- 14) Waarom heeft de voorzitter van het toenmalige College van Gedeputeerde Staten in de zomer van 2016 en in januari 2017 gedeputeerde Brouns niet openlijk gecorrigeerd naar aanleiding van de door hem gegeven interviews aan de internetkrant Groot-Groningen, respectievelijk *Binnenlands Bestuur*, waarin hij zich op een ongepaste manier had uitgelaten over de financiën en bestuurskracht van de gemeente Haren, met de kennelijke bedoeling deze gemeente zwart te maken? Is dit verenigbaar met de wettelijke taak van de Commissaris van de Koning toe te zien op een goede samenwerking met gemeenten en op integer handelen?

Antwoord

De bedoelde interviews door de toenmalige portefeuillehouder Bestuurlijke Organisatie hadden betrekking op het politieke domein waarop de in deze vraag genoemde wettelijke taken van de commissaris van de Koning niet van toepassing zijn.

- 15) Kan het College toelichten waarom het toenmalige College van Gedeputeerde Staten, bij monde van gedeputeerde Brouns, in de mondelinge toelichting aan de Statencommissie Bestuur en Financiën op 13 april 2016 op het Collegebesluit van 30 maart 2016:
- het oordeel van de onderzoekers van B&A over het resultaat van de bestuurskrachtanalyse als volgt heeft weergegeven: 'een hele dikke nee ..., tenzij'; dit terwijl de onderzoekers zelf op 14 maart 2016 in de raadsvergadering van Haren hadden toegelicht dat zij hadden gekozen voor 'nee, tenzij', maar dat 'ja, mits', en 'nee, tenzij' elkaar natuurlijk raken, dus: dichtbij elkaar liggen.'? en
  - heeft nagelaten te vertellen dat de onderzoekers, met instemming van de Provincie, aan de gemeente Haren een concreet advies hadden gegeven hoe zijzelf de geconstateerde tekortkomingen ongedaan kon maken?

Antwoord

- Het lijkt ons goed om uw deelvraag te voorzien van een op feiten gebaseerde reactie. In dat licht verwijzen wij u graag naar het tweede rapport van B&A. In het rapport doet B&A verslag van een onderzoek naar de vraag of de verbeterplannen *Aanpak Beterr Haren* aanleiding geven om de hoofdconclusie 'nee, tenzij' van het rapport *Verkenning Zelfstandigheid Haren* bij te stellen naar een 'ja, mits'. B&A concludeert in het rapport: "Echter de deelprojecten als geheel beschouwend geven de verbeterplannen en beleidsvoornemens van de gemeente B&A nog onvoldoende vertrouwen dat de eindconclusie uit februari 2016 in alle redelijkheid kan worden omgebogen."
  - Deze deelvraag kunnen wij niet goed plaatsen. Op 8 maart 2016 heeft het ons college het B&A-rapport *Verkenning zelfstandigheid gemeente Haren* ter informatie aan Provinciale Staten gezonden, met daarin in paragraaf 8.3 'Advies voor de gemeente'. Naar ons oordeel is dan ook helder naar alle partijen gecommuniceerd en niets nagelaten.
- 16) Waarom heeft het toenmalige College van Gedeputeerde Staten bij het geven van opdracht aan B&A tot toetsing van het ontwerp van het verbeterplan *Beterr Haren*, dat het College van burgemeester en wethouders van Haren op 31 mei 2016 aan de gemeenteraad ter vaststelling had aangeboden, niet het in maart 2016 door B&A gegeven advies aan de gemeente Haren hoe de geconstateerde tekortkomingen ongedaan konden worden gemaakt, als toetsingskader meegegeven? Was dit niet wel zo fair geweest tegenover de gemeente Haren, temeer omdat de gemeente dit advies als leidraad had gebruikt bij de voorbereiding van het verbeterplan? Waarom heeft het toenmalige College nagelaten het gemeentebestuur van Haren vooraf te informeren over de voorgenomen opdrachtverstrekking, zoals volgens de Gedragscodes voor organisatieadviesbureaus en organisatieadviseurs behoort te gebeuren?

Antwoord

Graag verwijzen wij u naar ons antwoord op vraag 15)b. Paragraaf 8.3 van het B&A-rapport *Verkenning zelfstandigheid gemeente Haren* is door de voormalige gemeente Haren gebruikt als onderlegger voor de verbeterplannen *Aanpak Beterr Haren*. In het rapport *Toetsing Aanpak Beterr Haren* heeft B&A vervolgens verslag gedaan van een onderzoek naar de vraag of de verbeterplannen aanleiding gaven om de hoofdconclusie van het rapport *Verkenning Zelfstandigheid Haren*, te weten 'nee, tenzij', is om te buigen in een 'ja, mits'. Daarmee heeft B&A zijn in het tweede rapport zowel de beoordelingscriteria van het eerste rapport (zie blz. 5) als de beoordeling van de verbeterplannen (op basis van paragraaf 8.3 in het eerste B&A-rapport) meegenomen.

In reactie op het laatste deel van uw vraag: het is ons uit navraag gebleken dat de burgemeester en de wethouder van Financiën van de voormalige gemeente Haren door de toenmalige portefeuillehouder Bestuurlijke organisatie van ons college telefonisch op de hoogte zijn gesteld over de voorgenomen opdrachtverstrekking aan het bureau B&A om een toets uit te voeren op de verbeterplannen *Aanpak Beterr Haren*. Voorts was deze toetsing naar ons oordeel ook procedureel logisch en consequent. Vanuit de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur moesten wij voor ons besluit op 28 juni 2016 namelijk kunnen beoordelen of er voldoende vertrouwen was dat de verbeterplannen van de gemeente Haren de eerder in het B&A-rapport geconstateerde tekortkomingen afdoende zouden kunnen ombuigen.

17) Kan het College verklaren hoe het kon gebeuren dat:

- a. De conclusies van genoemd B&A-rapport d.d. 10 juni 2016, waarin het ontwerp-verbeterplan van Haren was getoetst, door het toenmalige College in hun besluit van 28 juni 2016 werden gebruikt als reden tot afwijzing van het verbeterplan *Beterr Haren*, zoals dit door de gemeenteraad van Haren op 15 juni na ingrijpende amendering van de ontwerpversie van *Beterr Haren* was vastgesteld en op 20 juni 2016 op het punt van de financiële ombuigingen nader was ingevuld? en
- b. in het Herindelingsadvies en de memorie van toelichting niet is vermeld dat genoemd B&A-rapport betrekking had op het ontwerp van het verbeterplan en dat dit verbeterplan door de gemeenteraad van Haren op 15 juni 2016 na ingrijpende amendering definitief is vastgesteld?

en hierbij ook aangeven hoe een en ander zich verhoudt tot het zorgvuldigheidsbeginsel?

Zo niet, waarom niet?

Antwoord a. en b.

Zie de volgende passages in het Herindelingsadvies (blz. 12): *"Het college van GS heeft het college van Haren verzocht om concrete maatregelen en uiterlijk voor 1 juni 2016 te informeren over een plan van aanpak, inclusief een tijdpad voor de vervolgstappen om de knelpunten structureel op te lossen."* En *"Indien op 1 juni 2016 zou blijken dat de gemeente Haren de geconstateerde knelpunten niet op een adequate, duurzame en regionaal evenwichtige wijze zou kunnen oplossen, dan zou het feitelijk niet meer mogelijk zijn om bij lopende herindelingstrajecten aan te sluiten en zouden er voor de gemeente Haren geen alternatieve keuzes meer voorhanden zijn"*. Deze bestuurlijke afspraak is in diverse brieven bekrachtigd en herhaald. Een amendement hebben wij niet van de toenmalige gemeente Haren ontvangen.

Het amendement wijzigde overigens alleen passages in het voorgestelde conceptraadsbesluit en op geen enkele wijze de tekst van de verbeterplannen *Aanpak Beterr Haren*. De stelling in vraag 17) a. en b. dat de verbeterplannen "na ingrijpende amendering" door de toenmalige raad zijn vastgesteld kunnen wij dan ook niet plaatsen. De verbeterplannen zijn daarmee op 15 juni 2016 ongewijzigd door de raad van Haren vastgesteld.

18) Kan het College bij de Partij voor het Noorden en het Burgercomité Haren de indruk wegnemen dat het toenmalige College door de wijze waarop het besluit van het toenmalige College tot afwijzing van het door de raad van Haren vastgestelde verbeterplan in het Herindelingsadvies en de memorie van toelichting bij het herindelingswetsvoorstel werd verwoord, het risico heeft genomen dat minister Plasterk en de wetgever niet juist werden geïnformeerd?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 17).

19) Wat heeft de voorzitter van het toenmalige College gedaan om te voorkomen dat op 28 juni 2016 het vastgestelde verbeterplan van Haren zou worden afgewezen op basis van inmiddels achterhaalde conclusies van het Toetsingsrapport *Aanpak Beterr Haren*, omdat dit rapport geen betrekking had op het definitieve verbeterplan, aangezien hij redelijkerwijs moet hebben geweten dat de gemeente(raad) en de burgers van Haren met dit besluit onrecht zou worden aangedaan?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 17).

20) Naar aanleiding van de afwijzing op onjuiste gronden van het door de raad vastgestelde verbeterplan *Beterr Haren* door het toenmalige College in zijn besluit van 28 juni 2016 en het ontbreken van enige aanwijzing dat de Provincie de moeite had genomen dit verbeterplan zorgvuldig te beoordelen, gaf de Stichting Burgercomité Haren aan prof. dr. M.A. Allers, directeur van het COELO opdracht om te beoordelen of de gemeenteraad

van Haren met dit verbeterplan een toereikend antwoord had gegeven op de in de diverse rapporten geconstateerde financiële tekortkomingen. In zijn rapport (blz. 4) kwam hij tot de conclusie dat de gemeente Haren met voldoende politieke wil haar financiële probleem zelf kon oplossen door uitvoering van het vastgestelde ombuigingspakket. 'De voorgestelde combinatie van belasting verhogen en bezuinigen maakt het mogelijk begrotingsoverschotten te realiseren. Daarmee kan de reservepositie worden versterkt en de schuldpositie verlaagd. Zo wordt de begroting van Haren flexibeler en zal de gemeente weer beter in staat zijn tegenvallers op te vangen en nieuwe prioriteiten te bekostigen.'

Door het toenmalige College, bij monde van gedeputeerde Brouns, werd het rapport van prof. Allers, zonder deugdelijke onderbouwing onmiddellijk afgewezen. Deze reactie was voor de raad van Haren reden om op 5 september 2016 bij motie uit te spreken dat de gemeente Haren niet langer mee zou werken aan de voorbereiding van de herindeling. Dit was voor de Provincie aanleiding om, zonder wettelijke grondslag, het gemeentebestuur en de raad van Haren de facto buitenspel te zetten door mevrouw Kool aan te stellen om bij de opstelling van een personeelsconvenant van Groningen en Ten Boer de belangen van het gemeentepersoneel van Haren te behartigen, en bij de opstelling van een bestuursovereenkomst van Groningen en Ten Boer die van de inwoners van Haren.

Hoe beoordeelt het College van Gedeputeerde Staten, mede gelet op de onderbouwing van het Collegebesluit van 28 juni 2016 tot afwijzing van het verbeterplan en het zorgvuldigheidsbeginsel, de weigering van het toenmalige College om met de gemeenteraad van Haren in gesprek te gaan over het in zijn motie van 5 september 2016 vervatte verzoek de artikel 8 Wet arhi-procedure te stoppen, op basis van het rapport Beterr Haren, het uitgewerkte ombuigingsplan van de gemeenteraad van 21 juni 2016 en het COELO-rapport en de besluitvorming van de gemeenteraad?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 17). In uw vraag stelt u dat het rapport van prof. Allers (COELO) "zonder deugdelijke onderbouwing onmiddellijk" door ons college "werd afgewezen." Deze bewering kunnen wij niet volgen, omdat het COELO-onderzoek - zoals wij ook in ons antwoord op vraag 10) hebben aangegeven - is meegenomen in het Herindelingsadvies (zie o.m. blz. 15 en 64). In het Herindelingsadvies staat verder: "*In de motie [van de raad van Haren d.d. 5 september 2016, red.] werd het college ook verzocht om GS te verzoeken de besluitvorming van de Arhi-procedure te stoppen, op basis van het rapport 'Beterr Haren', het ombuigingsplan van 21 juni 2016, het COELO-rapport en de besluitvorming van de raad. In een extra Statenvergadering is op 7 september 2016 het voornoemde verzoek van de gemeente Haren besproken en is onder meer over het COELO-rapport gesproken. Provinciale Staten hebben in deze vergadering steun uitgesproken voor het proces en de stappen die het college van GS hebben gezet*" (blz. 13). Ook hieruit kan naar ons oordeel opgemaakt worden dat er procedureel zorgvuldig gehandeld is.

In reactie op het vervolg van uw vraag verwijzen wij graag naar de passages over mevrouw M, Kool in het Herindelingsadvies (blz. 14). Volledigheidshalve zij hier overigens nog vermeld dat ook de Ondernemingsraad van Haren bij de totstandkoming van het personeelsconvenant betrokken is geweest (Herindelingsadvies, blz. 47).

In reactie op de laatste alinea van uw vraag, menen wij dat het gemeenten vrij staat hun eigen besluiten te nemen. Het is niet aan ons om een mening over deze besluiten te hebben.

- 21) De wijze waarop de Provincie is omgegaan met het verbeterplan van Haren en het COELO-rapport, wijst erop dat de Provincie weliswaar in haar besluit van 30 maart 2016 de gemeente Haren de kans had geboden aan te tonen dat zij zelfstandig kon blijven door het ongedaan maken van de geconstateerde tekortkomingen en dat de inwoners hiermee het best werden gediend, maar toen Haren deze kans had benut, de Provincie de gewekte verwachting niet wilde nakomen. Deelt het College van Gedeputeerde Staten dit oordeel? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Dit oordeel delen wij niet. Voor de onderbouwing verwijzen wij naar ons antwoorden op vragen 17) en 20).

- 22) Waarom heeft het College van Gedeputeerde Staten toegestaan dat de gemeente Groningen bij het opmaken van de jaarrekening 2018 van de gemeente Haren een andere methodiek heeft gebruikt dan de methodiek volgens welke de gemeente Haren met instemming van de Provincie en de voor deze gemeente werkzame accountant BDO haar begrotingen en jaarrekeningen placht op te stellen? Is het vermoeden van juist dat de keuze voor een andere methodiek het resultaat van de jaarrekening 2018 kan hebben beïnvloed? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het is ons uit de vraag niet geheel duidelijk wat bedoeld wordt met "andere methodiek" bij het opmaken van de jaarrekening 2018. Wellicht wordt bedoeld op de volgende destijds gevoerde balanstechische discussie tussen beide voormalige gemeenten. Met betrekking tot de jaarrekening 2018 is op dit punt het volgende te vermelden.

Zowel uit de controleverklaring als uit het ambtelijk overleg met de gemeente Groningen (5 juni 2019) was naar voren gekomen dat de afkeurende verklaring m.b.t. de rekening van de toenmalige gemeente Haren betrekking had op een balanstechische discussie. De accountant van de voormalige gemeente Groningen (PWC) keek anders tegen het activeren van onderhoud, rekenrente en afschrijvingstermijnen aan dan de accountant van de voormalige gemeente Haren (BDO). Vervolgens heeft een correctieboeking plaatsgevonden volgens de systematiek van de voormalige gemeente Groningen. Dit gaf een eenmalig verlies. Als gevolg van deze correctie ontstonden aan de andere kant jaarlijks lagere kapitaallasten.

- 23) Wat is het oordeel van het College van Gedeputeerde Staten over het verschil in opvatting over de verbindendheid van de op 20 december 2016 door het gemeentebestuur van Groningen ondertekende en op 15 februari 2017 door de raad van Groningen vastgestelde Bestuursovereenkomst Herindeling Groningen-Ten Boer-Haren, van enerzijds de regering, zoals die op 17 april 2018 in de Tweede Kamer is verwoord door minister Ollongren van BZK, en van anderzijds het gemeentebestuur van Groningen, zoals verwoord in besluiten van het Noordelijk Belastingkantoor tot afwijzing van bezwaarschriften tegen de afvalstoffenheffing 2021.?

Antwoord

Wij hebben bij herhaling en publiekelijk aangegeven dat de bedoelde bestuursovereenkomst geen juridisch bindend karakter had voor de toenmalige gemeente Haren, daar zij geen partij was bij deze bestuursovereenkomst. Aangezien de provincie Groningen geen partij was bij deze bestuursovereenkomst is het niet aan ons een oordeel te geven over de in de vraag gegeven duiding door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, noch over hoe de bestuursovereenkomst door het bestuur van de huidige gemeente Groningen wordt geïnterpreteerd en toegepast.

- 24) Sinds 1 januari 2019 is het niveau van lokale lasten voor de inwoners, ondernemers en sportverenigingen van de voormalige gemeente Haren zeer fors gestegen als gevolg van de wijze waarop de gemeenteraad van Groningen heeft gemeend invulling te moeten geven aan de wettelijk voorgeschreven harmonisatie van belastingen en tarieven. Namelijk door vrijwel alles op te trekken naar het niveau in de stad. Hoe kijkt het College van Gedeputeerde Staten hier tegenaan, gelet op:
- de door het toenmalige College in zijn brief van 28 juni 2016 genoemde overweging dat samenvoeging van de gemeente Haren met de gemeenten Groningen en Ten Boer nodig was om de burgers van Haren te beschermen tegen 'de ingrijpende gevolgen van de forse opgaven tot verbetering van het kwetsbare financiële perspectief van Haren (bezuinigingen en lastenverhogingen) en de ingrijpende gevolgen daarvan voor haar inwoners en collectieve voorzieningen (...);
  - de volgende passage in het Herindelingsadvies (blz. 30): 'Zo is [in het verbeterplan van de gemeente Haren] vanaf 2017 een aanzienlijke verhoging van de OZB voorzien waardoor in 2023 een aanvullende OZB-opbrengst (woningen en niet-woningen) wordt gegenereerd van € 1,2 miljoen. Ten opzichte van de OZB-opbrengst in 2016 (€ 4,4 miljoen) betekent dat een stijging van 28,5%.';
  - de volgende passage in het *Handboek gemeentelijke herindeling* (blz. 49): 'De harmonisatie van belastingen en tarieven is een belangrijk onderdeel van het financiële plaatje van de nieuwe gemeente. Het is daarmee een politiek gevoelig onderwerp. Bij een herindeling wordt veelal beoogd de kwaliteit van de dienstverlening te versterken, zonder dat de lasten voor de burgers toenemen. Het verhogen van belastingen of tarieven is dan ook, zeker vanuit politiek oogpunt, niet wenselijk. Maar aanpassing aan het niveau van de gemeente met de laagste lasten, is praktisch vaak onmogelijk. Het verhogen van (een deel van) de belastingen en tarieven voor een deel van de bevolking, is dan onontkoombaar. Het is goed om deze opgave integraal te benaderen door het accent niet op één soort belastingen te leggen, maar door te werken met en te communiceren over het totaal. Vaak is de uiteindelijke uitkomst voor inwoners in balans, omdat bijvoorbeeld de rioolbelasting stijgt maar de hondenbelasting wordt verlaagd. Ook hiervoor geldt het belang van verwachtingenmanagement door vroegtijdige transparantie aan raadsleden, bestuurders en de gemeenschap.';

- d. het o.a. in zijn brief van 28 juni 2016 neergelegde oordeel van het toenmalige College dat samenvoeging van de gemeente Haren in het belang was van de inwoners van de gemeente Haren, zulks in tegenspraak met de oordeel van de gemeenteraad van Haren, zoals op 15 juni 2016 in een motie was verwoord;?

Antwoord

Voor de beantwoording van deze vraag maken we onderscheid tussen de woonlasten en de lasten voor het bedrijfsleven. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten voor inwoners van de voormalige gemeente Haren in de periode 2018 - 2021 weergegeven.

Woonlasten Haren	2018	2019	2020	2021
OZB	€ 486,--	€ 493,--	€ 563,--	€ 605,--
Afvalstoffenheffing	€ 213,--	€ 226,--	€ 226,-	€ 369,--
Rioolheffing	€ 262,--	€ 224,--	€ 150,--	€ 142,--
Totaal	€ 961,--	€ 943,--	€ 939,--	€ 1.116

De OZB voor woningeigenaren is in de periode 2018-2021 fors gestegen maar die stijging is niet een direct gevolg van de door de herindeling noodzakelijke harmonisatie. De OZB-tarieven van de voormalige gemeenten Groningen en Haren verschilden in het jaar voorafgaand aan de herindeling nauwelijks van elkaar. Voor de inwoners van Haren is de OZB in 2019 dan ook vrijwel gelijk aan de OZB in 2018. De verhogingen van de OZB in 2020 en 2021 zijn het gevolg van politieke besluiten van de gemeenteraad van Groningen die losstaan van de harmonisatie. Het is niet aan ons om daar een oordeel over te geven.

Laten we de OZB buiten beschouwing en kijken we naar de afvalstoffen- en rioolheffing, dan zien we dat deze belastingen per saldo zijn gestegen van € 475,-- in 2018 naar € 511,-- in 2021. Dit is een lichte stijging die zich waarschijnlijk ook in een zelfstandige gemeente Haren zou hebben voorgedaan.

Als we naar de OZB voor bedrijven kijken, dan zien we dat de OZB-tarieven van de voormalige gemeente Groningen leidend zijn geweest bij de harmonisatie. Een andere keuze zou tot een tekort van vele miljoenen hebben geleid. Het gemeentebestuur van Groningen heeft door de vaststelling van een compensatieregeling gezorgd voor een zachte landing voor de bedrijven in de voormalige gemeenten Haren en Ten Boer. Voor deze bedrijven groeit de OZB in vijf jaarlijkse stappen toe naar het hogere niveau.

Samenvattend komen we tot de conclusie dat de besluiten die in het kader van de harmonisatie van de tarieven zijn genomen, hebben geleid tot een tariefontwikkeling die goed te verantwoorden is.

- 25) De Provincie heeft de voormalige gemeente Haren anders behandeld dan de gemeenten Pekela, Stadskanaal en Veendam, voor wat betreft het herindelingsproces en haar bereidheid om deze gemeenten, gehoord de wensen van hun gemeenteraad, in afwijking van het in 2013 door de Provincie in lijn met het rapport *Grenzeloos Gunnen* geformuleerde herindelingsbeleid, ruimte te bieden voor behoud van zelfstandigheid? Wij vragen het College van Gedeputeerde Staten om een nadere toelichting op de redenen te geven die dit opvallende verschil in behandeling zouden rechtvaardigen en hierbij in elk geval per gemeente in te gaan op de criteria *financieel perspectief* en *duurzame bestuurskracht in regionaal perspectief*.

Antwoord

De gesprekken over de bestuurlijke toekomst hebben in elke regio een eigen dynamiek, context en specifieke omstandigheden gekend. Wij hebben Provinciale Staten steeds bij brief periodiek over de stand van zaken met betrekking tot de gemeenten Pekela, Stadskanaal en Veendam geïnformeerd. Voor een schets van deze ontwikkelingen en onze beoordeling verwijzen wij dan ook graag naar de inhoud van deze brieven.

De laatste stand van zaken staat in de brief van 9 juni 2020 (2020-054134/24/A.26). Volledigheidshalve zij daarbij opgemerkt dat het vigerende Beleidskader gemeentelijke herindeling (22 maart 2019) t.o.v. het vorige Beleidskader gemeentelijke herindeling (28 mei 2013) provincies veel minder ruimte biedt om een provinciale herindelingsprocedure te starten.

- 26) Onderschrijft het College van Gedeputeerde Staten voor de Provincie Groningen het standpunt van het kabinet Rutte III, zoals dit op 16 oktober 2016 werd verwoord door vicepremier Hugo de Jonge: 'Daar waar het misgaat moet de overheid herstellen wat er is misgegaan, goed maken wat er verkeerd is gegaan. Dat is wat de overheid moet doen. (...)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zonder enige context waarin een geciteerde uitspraak is gedaan, onderschrijven wij een dergelijk citaat op voorhand niet. Indien met deze vraag is beoogd of naar ons oordeel, terugkijkend, de herindeling van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer "hersteld", dat wil zeggen ongedaan zou moeten worden gemaakt, delen wij die opvatting niet. Wij beperken ons tot de constatering dat het voorstel tot samenvoeging van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer en de daaraan ten grondslag liggende besluiten en handelen van ons college zijn getoetst door achtereenvolgens de voorzieningenrechter en het Gerechtshof in hoger beroep, Provinciale Staten, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Ministerraad, de Afdeling advisering van de Raad van State en beide Kamers der Staten-Generaal.

27) Tenslotte, College, een vraag van onszelf:

Ook de Partij voor het Noorden is van oordeel dat door het handelen van de Provincie bij de herindelingsprocedure en de hierop gevolgde wetgevingsprocedure veel is misgegaan waardoor de burgers van Haren onrecht is aangedaan. Zij heeft hierbij niet alleen het oog op de langdurige gevolgen van het feit dat deze burgers zijn ondergebracht bij een gemeente waar de financiën structureel onvoldoende zijn. Maar zij heeft ook het oog op het blijvende verlies van hun gemeente die niet alleen door de burgers, maar ook door de Provincie werd gewaardeerd omdat 'zij zo dicht bij haar inwoners stond, waar vanuit een actiegerichte aanpak korte lijnen waren tussen inwoners, organisaties en bedrijven en de gemeente, en waar betrokken burgers zich inzetten voor de gemeenschap (burgerkracht)'. Belangrijke omstandigheden die de gemeente Groningen niet blijkt te kunnen bieden. Bovenal heeft de Partij voor het Noorden het oog op de blijvende inperking van het democratisch recht van de burgers om invloed te kunnen hebben op de samenstelling van de gemeenteraad, de hoogte van de lokale lasten, het gemeentelijk beleid en uitvoering en hun woonomgeving. In de gemeente Groningen maken de inwoners van Haren, Glimmen, Onnen en Noordlaren minder dan 9% van de bevolking uit, een aandeel dat afneemt, naarmate de gemeente verder groeit. Ter vergelijking: het aantal studenten bedraagt 25%. Hierbij komt dat de burgers van de voormalige gemeente Haren inmiddels ervaren dat de houding van de gemeente Groningen ten opzichte van haar burgers en burgerparticipatie sterk verschilt van die van de voormalige gemeente Haren. Omstandigheden die de Provincie voorafgaand aan en tijdens de herindelingsprocedure bekend moeten zijn geweest. De voordelen van een forse schaalvergroting zijn sterk overschat, de nadelen sterk onderschat. Graag een onderbouwde reactie van het College van Gedeputeerde Staten hierop.

Antwoord

Uw vraag heeft betrekking op de stand van zaken in de huidige gemeente Groningen, drie jaar na de herindeling op 1 januari 2019. Wij hebben begrepen dat de gemeente werkt aan een evaluatie van de gemeentelijke herindeling. Wij verwijzen u in eerste instantie graag naar de uitkomsten daarvan.

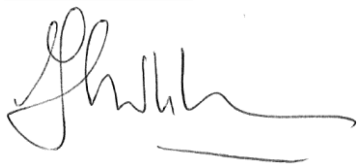
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.